

Vážení pedagogové, vážené pedagožky,

metodické listy k inscenacím, které pro vás připravily lektorky Divadla Polárka, slouží jako inspirace pro přípravu žáků*yn či studentů*ek na zhlédnutí a následnou reflexi divadelního představení.

Cílem těchto materiálů je budovat a prohlubovat u mladých diváků*ček vztah k divadlu a umění obecně, podpořit jejich kreativitu, schopnost analyzovat divadelní prostředky a rozvíjet jejich vlastní názor na umělecké dílo.

Metodické listy jsou sestaveny tak, aby se daly realizovat ve školní třídě bez předchozích zkušeností s dramatickou výchovou či divadlem. Aktivity na sebe logicky navazují a směřují k určitému celku, avšak jednotlivé aktivity mohou být realizovány samostatně či upraveny podle vašich možností a potřeb.

Přestože cíle metodických listů a workshopů k představením Divadla Polárka jsou podobné, jednotlivé aktivity se liší, proto je možné absolvovat oboje.

Věříme, že kvalitní příprava na návštěvu divadla a její následná reflexe umožní dětem/dospívajícím intenzivnější a hlubší zážitek z představení a obohatí nejen jednotlivce, ale i celý třídní kolektiv.

O inscenaci

Pro inscenaci *Babička: Není více dobré stařenky?* je východiskem generacemi čtená *Babička* Boženy Němcové. Inscenace ovšem není divadelní adaptací knihy: přibližuje sice příběh babičky Madly a zahrnuje několik kapitol knihy, nabízí ale především prostor pro sdílení zážitků s vlastními babičkami. Texty Boženy Němcové doplňují autorské pasáže věnované babičkám herců a hereček, navazují s knižní předlohou dialog a dovolují pochybovat o idylické představě babičky. Inscenace tak dovoluje rozvíjet kritické myšlení, může podpořit v divačkách a divácích potřebu navazování mezigeneračního dialogu s prarodiči a zamýšlet se nad jejich životem v mládí, ale i nad jejich sny a zájmy, které mají dnes. Zároveň rozvíjí uvažování o tom, co nám díky babičkám může utkvět v hlavě a ovlivňovat nás po celý život.

Scénografie inscenace odkazuje na klasickou scénérii českých kopců, luhů a hájů, ale záměrně se vymezuje vůči klasické představě vesnice či historizujících oděvů. Kostýmy proto mohou působit provokativně i kvůli své naddimenzovanosti a nečekanému využití plastových materiálů. Scénografický koncept tak podtrhuje jedno z hlavních témat inscenace: tradice, tedy to, co si neseme jako pevnou součást našich životů, je pro život velmi podstatná. Je ale potřeba ji revidovat. Tradice by měla být uchovávaní ohně, nikoliv schraňování popela.

Tento materiál se skládá ze dvou částí: z aktivit předcházejících návštěvě divadelního představení a z aktivit po jeho zhlédnutí.

Každá část má časovou dotaci přibližně jednu vyučovací hodinu. V případě delších diskuzí či hlubšího rozvíjení témat mohou aktivity trvat i déle.

Vzhledem k námětu a tématu inscenace doporučujeme program zařadit do hodin českého jazyka a literatury, výchovy ke zdraví nebo etické výchovy.

Metodické aktivity PO zhlédnutí inscenace *Babička: Není více dobré stařenky?* rozvíjejí zejména schopnost reflexe divadelního díla a podporují vyjadřování vlastních pocitů, dojmů a názorů. Aktivity umožňují žákům*kyním zamyslet se nad vztahem se svými prarodiči a životními zkušenostmi starší generace, což může přispět k lepšímu mezigeneračnímu porozumění.

Rámcový vzdělávací program (RVP)

Vzdělávací oblasti: Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět, Člověk a zdraví

Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Aktivity PO návštěvě představení

Cíle aktivit po představení:

Rozvíjet schopnost reflexe divadelního díla a vyjadřovat vlastní pocity, dojmy a názory.

Umožnit nahlédnout do zkušeností a příběhů starší generace.

Přispět k lepšímu porozumění vůči starší generaci.

Schopnost inspirovat se divadelním dílem a rozvíjet vlastní tvořivost.

1

Očekávání vs. dojmy z představení (časová dotace 15 min.)

Žáci*kyně mohou zůstat v lavicích, nebo se přesunout do prostoru k sezení v kruhu. Nejprve si připomenou svá očekávání před začátkem představení: ti, jejichž očekávání se naplnila, si sednou. Poté si sednou i ostatní a začne společná reflexe inscenace. Skupina pak společně odpoví na následující otázky.

Co vás v představení překvapilo, protože se to lišilo od vašich očekávání?

Co vás v představení pobavilo?

Co vás v představení dojalo?

Co vás v představení zneklidnilo?

Co vás v představení inspirovalo?

Co vám v představení připomnělo něco z vašeho života?

Co vás v představení přimělo přemýšlet?

Tip pro pedagoga: Je možné využít otázky vytištěné na kartičkách (viz Aktivita č.1 v pracovním listu PO představení), nechat je uprostřed kruhu a postupně losovat. K danému tématu se mohou vyjadřovat i ostatní žáci*kyně.

2

Babička Madla vs. Moje babička (časová dotace 15 min.)

Pomůcky: pracovní list Aktivita č. 2 Madla vs. Moje babička, Moje babička

Na pracovním listu žáci*kyně uvidí dva kruhy, které se částečně překrývají. Levý kruh patří babičce Madle z představení, pravý kruh patří jejich vlastní babičce a protnutí kruhu tomu, co mají obě babičky společného.

Žáci*kyně mohou zapisovat různé asociace – nejen vlastnosti, ale i konkrétní činnosti, zážitky, životní situace nebo symboly, které jim babičku připomínají. Do levého kruhu zapíšou charakteristické rysy babičky Madly, do pravého kruhu vlastnosti a zážitky své babičky. Kruh babičky Madly je již na pracovním listu výtvarně zpracován. Žáci*kyně mohou dokreslit kruh své babičky a doplnit jej malými symboly, například koláčem, jízdním kolem, knihou nebo květinou. Stejným způsobem mohou dotvořit protnuté kruhy, aby vizuálně vyjádřili společné rysy obou babiček.

Příklad: do levého kruhu žáci*kyně napíšou, že babička Madla přišla o svého muže velmi mladá. Do pravého kruhu uvedou, že jejich babička stále žije s dědečkem. Do střední části, kde se kruhy překrývají, patří to, co obě spojuje – například, že obě babičky rády vyprávějí vnoučatům příběhy.

Poznámka: pokud žák*kyně nemá babičku, může místo ní pracovat s dědečkem, tetou nebo jinou blízkou osobou starší generace, kterou zná.

Moje babička (časová dotace 15 min.)

U této aktivity můžete zvolit jednu ze dvou variant dle vašich preferencí. Je samozřejmě možné využít obě varianty.

První varianta pracovní list aktivita č. 3 – tvůrčí psaní

Pokud se rozhodnete pro tvůrčí psaní, dejte žákům*kyním první variantu aktivity č. 3. Žáci*kyně se zamýšlejí nad svou babičkou a postupně odpovídají na otázky, které je vedou od prvních asociací přes konkrétní vlastnosti, zážitky a vzpomínky až k jejich osobní reflexi. Cílem je nejen popsat svou babičku, ale také rozvíjet schopnost formulovat myšlenky, vyprávět příběhy a reflektovat, jaké babičky či dědečkové by chtěli jednou sami být.

Druhá varianta pracovní list aktivita č. 3 – výtvarná aktivita

Pokud chcete hodinu vést spíše výtvarně, dejte žákům*kyním druhou variantu – výtvarnou. Přiložte ukázkou kostýmu z inscenace (viz příloha Babička – návrhy kostýmu) a společně si ukažte, s jakými principy scénografka inscenace Petra Vlachynská pracuje: výrazné barvy, rozmanité materiály, dominantní znaky a netradiční střihy. Pojmenujte si její výtvarný rukopis. Úkolem žáků*kyní je zamyslet se, jaký kostým by v inscenaci dostala postava jejich babičky. Mohou se inspirovat stylem své babičky, oblíbenou barvou nebo přidat drobnou rekvizitu. Cílem není jen namalovat babičku tak, jak ji znají, ale přemýšlet a tvořit jako scénograf*ka inscenace, zvažovat výrazové prostředky, materiály a detaily, které charakterizují postavu.

Flexibilní přístup:

Žáci*kyně si mohou také sami vybrat, zda chtějí psát, kreslit nebo kombinovat obojí. Aktivitu lze také zadat jako domácí úkol či na ni navázat v další hodině, podle toho, co nejlépe vyhovuje časovému rámci a pedagogickému záměru.